

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 5.2.2009
KOM(2009) 40 endelig

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG
RÅDET**

om en EF-handlingsplan for bevarelse og forvaltning af hajer

{SEC(2009) 103}
{SEC(2009) 104}
{SEC(2009) 106}

MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om en EF-handlingsplan for bevarelse og forvaltning af hajer

1. INDLEDNING

Hajer betragtes normalt som nogle af havets farligste rovdyr. Hajer er ikke desto mindre nogle meget sårbare arter, som er i markant tilbagegang, og visse arter er ligefrem truet af udryddelse i EU-farvandene.

Biologisk opdeles hajer, rokker og havmus – samlet kendt som bruskfisk – i to hovedkategorier, nemlig *Elasmobranchii* (hajer og rokker) og *Chimaeridae* (havmus), og består af mere end 1 000 arter¹. De findes i alle have og især i det nordlige Atlanterhav, hvor over 50 % af EF-fartøjernes fangster kommer fra.

Selv om hajfiskeriet stadig kun udgør en lille del af verdens samlede fiskeriproduktion, er det vokset hastigt siden midten af 1980'erne. Denne tendens skyldes øget efterspørgsel efter hajprodukter (specielt finner, men også kød, skind, brusk mv.), især på det asiatiske marked, og er blevet hjulpet godt på vej af en række faktorer såsom fx forbedringer inden for fangstmetoder, forarbejdning og afsætning samt tilbagegang i andre fiskebestande. Alle disse elementer har bidraget til at gøre hajfiskeriet økonomisk mere interessant. I perioden 1984-2004 øgedes fangsterne af hajer fra 660 000 til over 810 000 tons.

Hajpopulationer er yderst sårbare over for ureguleret og intensivt fiskeri på grund af deres specifikke biologiske karakteristika. Deres ringe biotiske potentiale og lave populationstilvækstkapacitet betyder faktisk, at bestandene har begrænsede muligheder for at genopbygge sig selv efter overfiskning eller andre alvorlige negative indvirkninger. For at hajpopulationerne kan udnyttes bæredygtigt, er det derfor nødvendigt at skabe en solid og effektiv ramme for forvaltning af hajfiskeriet.

Der er på internationalt plan blevet taget skridt til sikre, at hajfiskeriet forvaltes på en koordineret måde.

Som led i adfærdskodeksen for ansvarligt fiskeri vedtog FAO i 1999 en international handlingsplan for bevarelse og forvaltning af hajer. FAO's handlingsplan er ikke bindende og har til formål at give de berørte lande et referencepunkt og retningslinjer, som de kan tage udgangspunkt i, når de selv opstiller planer for bevarelse, forvaltning og bæredygtig udnyttelse på lang sigt af hajer.

Trods hajfiskeriets betydning for EF-flåderne er der på EF-plan endnu ikke etableret en samlet forvaltningsstruktur for hajfiskeriet. Der er i tidens løb blevet vedtaget en række foranstaltninger, der direkte eller indirekte vedrører bevarelse og forvaltning af hajer. De allerede eksisterende foranstaltninger bør styrkes for at sikre genopbygning af en lang række nedfiskede bestande, som EF-flåden fisker efter i og

¹ Medmindre andet fremgår forstås der i dette dokument ved "hajer" alle bruskfiskarter.

uden for EF-farvande. På grund af Fællesskabets bestræbelser for at skabe et bæredygtigt fiskeri og dets vægt på internationalt plan bør det spille en central rolle i udviklingen af en politik for rationel udnyttelse af bruskfisk.

Derfor er tiden nu inde til på EF-plan at udvikle og gennemføre en samlet, effektiv og integreret politik og rammebestemmelser for hajfiskeri.

I denne meddelelse opstilles der en handlingsplan for hajer. I meddelelsen forklares baggrunden for planens udarbejdelse, ligesom planens hovedprincipper og hovedelementer beskrives. Skemaet i bilaget indeholder en oversigt over de vigtigste foranstaltninger, der forventes truffet.

Planen bygger på et omfattende input fra aktørerne under en offentlig og institutionel høring, der afsluttedes i marts 2008, og støttes af konsekvensanalysen i bilaget. I tråd med FAO's internationale handlingsplan suppleres meddelelsen og handlingsplanen af en hajvurderingsrapport, der er vedlagt som bilag i form af et arbejdsdokument fra Kommissionens tjenestegrene.

2. DEN NUVÆRENDE SITUATION

2.1. EF's hajfiskeri

2.1.1. Det nordlige Atlanterhav

I det nordlige Atlanterhav er der et omfattende hajfiskeri ikke alene i farvande henhørende under EU's og tredjelandes jurisdiktion (Norge og Færøerne mv.) men også i internationale farvande, der forvaltes af diverse regionale fiskeriforvaltningsorganisationer (RFFO'er). Det drejer sig bl.a. om fiskeri på lavt vand efter hajer og rokker i det nordøstlige Europa, demersalt og pelagisk fiskeri i det nordøstlige Atlanterhav og dybhavsfiskeri efter hajer (det større tropiske pelagiske fiskeri behandles særskilt i næste afsnit). EF-fartøjerne fanger ca. 56 000 tons bruskfisk i dette område (det nordvestlige og nordøstlige Atlanterhav, inkl. Middelhavet), især demersale rokker og mindre hajer og en relativt lille mængde store pelagiske hajer).

Et af de største problemer i forbindelse med forvaltningen af hajer i dette område er, at det demersale fiskeri er blandet fiskeri, hvilket gør det meget vanskeligt at træffe målrettede foranstaltninger til beskyttelse af hajer, uden at det får alvorlige konsekvenser for de øvrige fangede arter. Den store overkapacitet, der er i de flåder, som fanger mindre hajer og rokker som bifangst i demersalt fiskeri, er også en vigtig årsag til forvaltningsproblemerne på dette område.

2.1.2. Det centrale og sydlige Atlanterhav

Fiskeri efter pelagiske hajer i det centrale Atlanterhav: Eftersom de vigtigste målarter er tun og sværdfisk, forvaltes dette overfladetunfiskeri og i et vist omfang også bifangsterne i forbindelse hermed, som primært består af pelagiske hajer, af Den Internationale Kommission for Bevarelse af Tunfiskebestanden i Atlanterhavet (ICCAT). Mens der ved not- og stangfiskeri sjældent fanger hajer, er hele 68 % af de fangster, som langlinefartøjer med flydeline tager, hajer, mens 30 % af de rapporterede fangster består af målarterne sværdfisk og tun. Sådan hajfangst udgør

ca. 31 000 tons om året og består mest af blåhaj (*Prionace glauca*) og makohaj (*Isurus oxyrinchus*). Blåhaj alene tegner sig for 75 % af alle hajfangster.

Ud over tunfiskeriet i denne del af Atlanterhavet deltager EF-fartøjerne i en række kystfiskerier i farvande under tredjelandes jurisdiktion. EF-fartøjernes rapporterede fangster (sandsynligvis de fangster, der er beholdt om bord) er relativt små med ca. 2 300 tons om året i de sidste fem år.

2.1.3. *Det Indiske Ocean*

De to vigtigste artsgrupper, der optræder i fangsterne, er sværdfisk (45 %, ca. 7 000 tons om året) og hajer (40 %, ca. 6 100 tons året). For hajers vedkommende drejer det sig mest om blåhaj (*Prionace glauca*), som tegner sig for op til 88 % af de samlede hajfangster. Den anden vigtige art er makohaj (*Isurus oxyrinchus*), der tegner sig for ca. 9 % af de samlede hajfangster.

2.1.4. *Stillehavet*

Fiskeriet i Stillehavet reguleres af to RFFO'er: Den Interamerikanske Kommission for Tropisk Tunfisk (IATTC) i den østlige del og Fiskerikommissionen for det Vestlige og Centrale Stillehav (WCPFC) i den vestlige og centrale del. Mens Fællesskabet er kontraherende part i sidstnævnte organisation, har det kun observatørstatus i IATTC. I perioden 2001-2005 øgedes hajlandingerne støt fra ca. 400 tons til 6 100 tons. Dette afspejler, at fiskerne oftere beholder hajer om bord på grund af det stigende økonomiske potentiale for disse arter og afledte produkter heraf på de internationale markeder. Det skyldes også, at fiskeriet blev udvidet vestpå i 2004.

Som i Atlanterhavet og Det Indiske Ocean fanger og lander de langlinefartøjer med flydeline, der fisker i Stillehavet, især pelagiske hajer som blåhaj (*Prionace glauca*) og makohaj (*Isurus oxyrinchus*).

2.2. **Hajmarkedet i EU**

Almindelig pighaj (*Squalus acanthias*) og rødhajarter (*Scyliorhinus spp.*) er omfattet af den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter, som blev oprettet ved Rådets forordning (EF) nr. 104/2000² og kommer i betragtning til interventionsforanstaltninger. I perioden 2005-2007 udgjorde interventionen i form af tilbagetrækning af pighajarter 0,76-1,46 % af produktionen i EU25. På den anden side øgedes tilbagetrækningen af rødhajarter fra 4,04 % i 2005 til 6,54 % af produktionen i EU25 i 2007.

Hvad angår handelen med tredjelande, udgjorde importen til EU25 af pighaj og andre hajer (hele, ferske, kølede og frosne) 19 439 tons i 2005, men faldt til 18 756 tons i 2007. På den anden side steg eksporten af pighaj og andre hajer (hele, ferske, kølede og frosne) fra 696 tons i 2006 til 2 704 tons i 2007.

² Rådets forordning (EF) nr. 104/2000 af 17. december 1999 om den fælles markedsordning for fiskevarer og akvakulturprodukter (EFT L 17 af 21.1.2000).

2.3. Hajbestemmelser i EU

Hajer er levende akvatiske ressourcer, og derfor hører EF-planen ind under den fælles fiskeripolitik som defineret i artikel 1 i Rådets forordning (EF) nr. 2371/2002 af 20. december 2002 om bevarelse og bæredygtig udnyttelse af fiskeressourcerne som led i den fælles fiskeripolitik.

Der findes allerede EF-bestemmelser for forvaltning af produktionen, tekniske foranstaltninger, kontrol, flådepolitik og handelspolitik, som effektivt kan være med til at sikre, at hajer udnyttes bæredygtigt. Andre foranstaltninger kan, selv om de ikke er hajs-specifikke, også have stor betydning for hajer, især hajer, der tages som bifangst. Det drejer sig om foranstaltninger, der træffes som led i flerårige planer, jf. forordning (EF) nr. 1967/2006.

Generelt kan det med hensyn til fiskerimuligheder for hajer siges, at der er to typer forordninger, hvori reglerne for direkte fiskeri efter hajer og for bifangster af hajer er fastsat:

- a) toårige rådsforordninger, hvorved der fastsættes fiskerimuligheder for EF-fiskerifartøjer for visse dybhavsbestande hvert andet år for EF-farvande og farvande, der forvaltes af NEAFC (Kommissionen for Fiskeriet i det Nordøstlige Atlanterhav)
- b) årlige rådsforordninger, hvorved der fastsættes fiskerimuligheder og dertil knyttede betingelser for visse fiskebestande gældende for EF-farvande og for EF-fartøjer i andre farvande, som er omfattet af fangstbegrænsninger, herunder farvande, der forvaltes af NEAFC, NAFO og CCAMLR.

Desuden er der ved forordning (EF) nr. 2347/2002³ af 16. december 2002 fastsat særlige adgangskrav og dertil knyttede betingelser for fiskeri efter dybhavsbestande, herunder en lang række dybhavshajer.

Ved Rådets forordning (EF) nr. 1185/2003⁴ forbydes det at fjerne hajfinner om bord på fartøjer for derpå at smide resten af hajerne ud igen. I den pågældende forordning fastsættes det, at vægten af de finner, der beholdes fra fangsten, aldrig må overstige den teoretiske vægt af de finner, der svarer til de øvrige hajdele, der beholdes om bord, omlades eller landes. For at håndhæve dette krav fastsættes det i forordningen, at finnernes teoretiske vægt i intet tilfælde må overstige 5 % af den levende vægt af hajfangsten.

Det er også vigtigt at bemærke, at der på internationalt plan og EF-plan er taget en række initiativer til at regulere den internationale handel med hajer og hajprodukter. Disse initiativer er blevet gennemført under konvention om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter (CITES).

En række hajararter, mere specifikt brugede (*Cetorhinus maximus*), stor hvid haj (*Carcharodon carcharias*) og hvalhaj (*Rhincodon typus*), er opført på listen i tillæg II til CITES, hvilket betyder, at handel med disse arter er nøje reguleret.

³ EFT L 351 af 28.12.2002.

⁴ EFT L 167 af 4.7.2003, s. 1.

Endvidere er brugte og stor hvid haj opført på listen i tillæg I og II til konvention om beskyttelse af migrerende arter af vilde dyr (Bonnkonventionen). Hvalhajer er opført på listen i tillæg II til denne konvention.

3. HANDLINGSPLAN

3.1. EF's handlingsplan: generelt formål, anvendelsesområde og operationelle mål

Referencepunktet for denne handlingsplan er FAO's internationale handlingsprogram for hajer, som skal sikre, at hajer bevares, forvaltes og udnyttes bæredygtigt i hele verden.

Formålet med EF-handlingsplanen er at bidrage til det generelle mål ved at sikre genopbygningen af en række nedfiskede bestande, som EF-flåden fisker efter i og uden for EF-farvande. Handlingsplanen giver et overblik over de allerede truffene foranstaltninger og over, hvad der fortsat må gøres for at skabe en samlet og sammenhængende lovgivningspolitik og lovgivning for bevarelse og forvaltning af hajer i og uden for EF-farvande.

Den foreslåede handlingsplans anvendelsesområde omfatter, for så vidt angår fiskeri efter bruskfisk i EF-farvande, erhvervsfiskeri efter målarter, bifangster ved erhvervsfiskeri, rekreativt fiskeri efter målarter og bifangster ved rekreativt fiskeri. Omfattet er også alt fiskeri i henhold til nuværende og potentielle aftaler og partnerskaber mellem Det Europæiske Fællesskab og tredjelande samt højsøfiskeri og fiskeri, der sorterer under RFFO'er, som forvalter fiskerier uden for EF-farvande eller fremsætter bindende henstillinger om sådanne fiskerier.

Handlingsplanen har følgende tre specifikke mål:

- (a) at få større viden om hajfiskerier og hajarter og om hajers rolle i økosystemet
- (b) at sikre, at direkte fiskeri efter hajer er bæredygtigt, og at hajbifangster ved andet fiskeri er ordentligt reguleret
- (c) at tilskynde til, at de interne og eksterne fiskeripolitiske foranstaltninger for hajer afstemmes efter hinanden.

3.2. EF's handlingsplan: grundprincipper og de vigtigste foranstaltninger

3.2.1. En strategi for gradvis håndtering af hajrelaterede spørgsmål baseret på sund videnskabelig rådgivning

Det generelle princip er, at fiskeriet efter bruskfisk ligesom alt andet fiskeri bør forvaltes på basis af sund videnskabelig rådgivning. Eftersom de fleste af de relevante arter har specifikke biologiske og økologiske karakteristika, må der vælges en mere forsigtig tilgang ved forvaltning af disse arter. Gennemførelsesforanstaltningerne bør baseres på forsigtighedsprincippet som

beskrevet for forvaltning af enkeltartsfiskeri i Kommissionen meddelelse KOM(2000) 803 endelig⁵.

Det bør bemærkes, at ICES' arbejdsgruppe vedrørende hajer (WGEF) vil lave en bestandsvurdering for de vigtigste hajarter for perioden 2007-2009. Eftersom resultaterne af sådanne bestandsvurderinger bør danne grundlag for enhver fremtidig foranstaltning for specifikke bestande, vil det ikke være muligt at gennemføre alle ønskelige bevarelsesforanstaltninger for hajer samtidigt.

Det er desuden fornuftigt at vælge en gradvis tilgang, idet der løbende kommer flere og flere videnskabelige og overvågningsmæssige data til. I den forbindelse er det værd at bemærke, at Kommissionen i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 199/2008 om fastlæggelse af en EF-ramme for indsamling, forvaltning og anvendelse af data i fiskerisektoren ved afgørelse af 6. november 2008 vedtog et flerårigt EF-program vedrørende hajspørgsmål under prøvetagningsordningerne for dataindsamling (gruppe 1-bestande).

Med hensyn til forbuddet mod fjernelse af finner er der en stor potentiel lakune i EF-medlemsstaternes gennemførelse af forordningen om forbud mod fjernelse af hajfinner, idet der er risiko for, at medlemsstaterne accepterer for generelle begrundelser for, hvorfor det om bord er nødvendigt at holde forarbejdningen af hajfinner adskilt fra forarbejdningen af de øvrige hajdele. Derfor bør dokumentationskravene i artikel 4, stk. 2, i forordning (EF) nr. 1185/2003 skærpes og gøres klarere.

I den forbindelse har Kommissionen også taget hensyn til andre relevante elementer såsom anbefalinger fra internationale eksperter om dette spørgsmål, ifølge hvilke det ved en effektiv og praktisk anvendelig forordning om fjernelse af finner bør gøres obligatorisk at lande hajer hele, dvs. med finnerne i behold, og input fra Kommissionens åbne høring om udkastet til EF-handlingsplan.

3.2.2. *Fokusering på regionalt samarbejde*

En lang række hajarter er stærkt vandrende og lever i internationale farvande. Derfor vil ansvaret for forvaltningen af fiskeriet efter sådanne bestande primært ligge i hænderne på de relevante regionale fiskeriforvaltningsorganisationer. Det er op til disse organisationer at træffe passende foranstaltninger for de farvande, som de har ansvaret for. Det er derfor vigtigt at støtte RFFO'ernes arbejde på dette område, at styrke de allerede oprettede RFFO'er og at samarbejde om hurtigst muligt at få oprettet nye RFFO'er i områder, der endnu ikke er dækket.

De RFFO'er, som Fællesskabet er kontraherende part i, har indtil nu kun vedtaget få bindende forvaltningshenstillinger for hajer. I de tilfælde, hvor der ikke er fremsat henstillinger, eller hvor der ikke findes nogen forvaltningsplan, bør Fællesskabet tilskynde de relevante videnskabelige komitéer til at udarbejde forslag til, hvordan der kan tilvejebringes flere data, og til at foretage foreløbige vurderinger.

⁵ Meddelelse fra kommissionen til Rådet og Europa-Parlamentet: Anvendelse af forsigtighedsprincippet og flerårige mekanismer til fastsættelse af TAC'er (KOM(2000) 803 endelig.

Et centralt element i EF-handlingsplanen er at styrke RFFO'ernes rolle i fiskeriforvaltningspolitikken, hvilket kan være med til at sikre yderst velfunderet rådgivning fra de relevante videnskabelige komitéer. I de tilfælde, hvor der fra de regionale fiskeriforvaltningsorganisationer ikke foreligger klare henstillinger og klar rådgivning om forvaltning af hajer, fokuseres der i denne handlingsplan især på at øge kendskabet til både direkte fiskeri efter hajer og utilsigtet fangst af hajer. Fællesskabet vil fortsat samarbejde med og støtte RFFO'erne i deres bestræbelser for at gøre hajdata generelt tilgængelige og for at træffe passende forvaltningsforanstaltninger.

Forbuddet mod fjernelse af hajfinner, jf. forordning (EF) nr. 1185/2003, gælder alle former for fiskeri i EF-farvande og for alle EF-fartøjer, der fisker uden for EF-farvande. Endvidere har de fleste RFFO'er med kompetence indenfor for hajbevarelse, i de seneste år indført forbud mod fjernelse af hajfinner. Sådanne forbud er ofte blevet indført på basis af EF-forslag og er blevet støttet af andre parter.

I de bestemmelser, som RFFO'erne har vedtaget, forbydes fjernelse af hajfinner, ligesom det pålægges hver kontraherende part at forbyde deres fartøjer at have flere hajfinner om bord, end hvad der svarer til 5 % af "vægten af hajer om bord" indtil første landingssted (mens der i EF-bestemmelserne for øjeblikket er tale om 5 % af "hajfangstens samlede levende vægt").

Kommissionen vil forsætte sit arbejde med at sikre, at de foranstaltninger, som Fællesskabet træffer vedrørende fjernelse af hajfinner, gennemføres i alle relevante internationale konventioner, herunder især RFFO'erne.

Endelig vil Fællesskabet tilstræbe at forbedre det internationale samarbejde gennem Bonnkonventionen og CITES for at kunne kontrollere hajfiskeriet og -handelen.

3.2.3. En integreret foranstaltningsramme

Kommissionen mener, at et integreret sæt forskellige input/outputforanstaltninger og tekniske foranstaltninger er en forudsætning for ordentlig forvaltning af hajer. Generelt er indholdet i EF-handlingsplanen struktureret efter FAO's hajplan, jf. tillæg A til FAO's internationale handlingsplan for bevarelse og forvaltning af hajer.

I handlingsplanen vil der indgå foranstaltninger, der skal forbedre dataindsamlingen og den videnskabelige rådgivning, forvaltningsforanstaltninger, tekniske foranstaltninger og foranstaltninger til yderligere opstramning af kontrollen med forbuddet mod fjernelse af hajfinner. Foranstaltningerne vil blive gennemført på EF- og medlemsstatsplan, og Fællesskabet vil anmode alle relevante RFFO'er om at tilslutte sig dem.

3.3. Konklusioner

Den foreslåede handlingsplan består af en lang række retlige og fiskeripolitiske foranstaltninger, herunder ændring af flere eksisterende forordninger. Nogle af disse foranstaltninger kan gennemføres på EF-plan, mens andre må gennemføres på medlemsstatsplan eller godkendes af RFFO'er. Handlingsplanen indeholder både foranstaltninger, der straks kan gennemføres, og foranstaltninger, der kræver et mere langsigtet engagement, og som skal baseres på data og videnskabelig rådgivning,

efterhånden som de/den foreligger. Tidsplanen for handlingsplanens gennemførelse kommer derfor til at afhænge af bidragene fra alle berørte aktører. Kommissionen forelægger denne handlingsplan for Rådet og Parlamentet og opfordrer dem til at støtte de foreslåede foranstaltninger.

Handlingsplan for hajer

<u>Specifikt mål</u>				
At få større viden om hajfiskeri og hajarter og om hajers rolle i økosystemet				
<u>Mål</u>	<u>Niveau</u>	<u>Foranstaltning</u>	<u>Ansvarlig</u>	<u>Tidsplan</u>
At tilvejebringe pålidelige og detaljerede artsspecifikke kvantitative og biologiske data for fangster og landinger samt handelsdata for højt- og mellem-prioriterede fiskerier	Fællesskabet	Forøgelse af investeringerne i indsamling af hajdata på landingssteder og i forarbejdnings- og afsætningsleddet	Kommissionen, Rådet og medlemsstaterne	Gradvis gennemførelse med henblik på at opnå konkrete resultater efter tre års anvendelse
		Oprettelse af systemer til verifikation af fangstdata pr. art og pr. fiskeri		
		Indførelse af repræsentativ overvågning - ved hjælp af observatører om bord - af EF-fiskerfartøjer på over 24 m, for hvilke der for nylig er registreret en bifangst på over 10-15 % hajer (alt efter det specifikke fiskeri) i den samlede fangst		
		Indførelse af en observatørdækning på mindst 10 % for alle højsøflåder, der ikke er omfattet af ovennævnte foranstaltning, men som fanger hajer som bifangst, senest i 2013		
		Indførelse af en observatørforsøgsordning (fx ca. 25 observatører) for højtprioriteret lavtvandsfiskeri i det nordøstlige Atlanterhav senest i 2013		Gradvis gennemførelse med henblik på at opnå konkrete resultater senest i 2013
		Sikring af, at al landing og handel med hajfinner, -kød		Gradvis gennemførelse

		og -olie registreres separat for hvert produkt og om muligt pr. art i de vigtigste fiskerier og for de vigtigste arter		med henblik på at opnå konkrete resultater efter tre års anvendelse
	Foranstaltninger, der skal fremmes inden for RFFO'er	Tilvejebringelse af bedre fangst- og landingsdata for de enkelte arter og bedre overvågning af hajfangster pr. fiskeri	Kommissionen, Rådet, medlemsstaterne og RFFO'er	Gradvis gennemførelse
		Forbedring af kontrollen og rapporteringen af data for fangster, bifangster, udsmid, markeder og international handel, om muligt pr. fiskeart, i samarbejde med FAO og relevante fiskeriforvaltningsorganisationer		
		Henstilling til FAO og i givet fald regionale fiskeriforvaltningsorganisationer om senest i midten af 2009 at udarbejde og gennemføre regionale hajplaner og dertil knyttede foranstaltninger for at bistå med artsidentifikation og -overvågning, jf. FAO's internationale handlingsprogram for hajer, med henblik på rapportering til CITES-konferencens 15. møde		
		Fremme af identifikation og rapportering af artsspecifikke biologiske og handelsmæssige data, i det mindste for de vigtigste arter		
		Fremme af repræsentativ		

		<p>overvågning på åbent hav - ved hjælp af observatører om bord - af fiskerfartøjer på over 24 m, for hvilke der for nylig er registreret en bifangst på over 10-15 % hajer (alt efter det specifikke fiskeri) i den samlede fangst</p> <p>Tilskyndelse til mindst 10 % observatørdækning for andre flåder, der ikke er omfattet af ovennævnte foranstaltning, og som fanger hajer som bifangst, senest i 2013</p>		
	Medlemsstaterne	Overvågning af fangster fra rekreativt fiskeri og opdeling af fiskeridødeligheden mellem rekreativt fiskeri og erhvervsfiskeri	Medlemsstaterne	
Effektivt at kunne overvåge og vurdere hajbestande efter art og udvikle høststrategier efter principperne for biologisk bæredygtighed og rationel økonomisk udnyttelse på lang sigt	Fællesskabet og RFFO'er	Fremme af EF- og RFFO-forskningsprogrammer med henblik på at gøre dataindsamling, overvågning og bestandsvurdering pr. art lettere	Kommissionen, Rådet, medlemsstaterne og RFFO'er	Gradvis gennemførelse med henblik på at opnå konkrete resultater efter tre års anvendelse
	Medlemsstaterne	Udvikling af national ekspertise	Medlemsstaterne	Gradvis gennemførelse
At forbedre og udvikle rammer for organisering og koordinering af effektivt samråd med aktører inden for forskning, forvaltning og	Fællesskabet	Fremme af bevidstgørelse af og samråd med aktører for så vidt angår hajforvaltning og bedste praksis for at reducere uønskede bifangster gennem programmer opstillet af regionale rådgivende råd (RRR)	Kommissionen, medlemsstaterne og aktører	Gradvis gennemførelse

uddannelse	Medlemsstaterne	Tilskyndelse af medlemsstaterne til at tillade offentlig adgang til relevante aggregerede flådedata og oplysninger om hajfiskeri, samtidig med at retten til fortrolighed beskyttes	Kommis-sionen og medlemsstaterne
		Gennemførelse af uddannelsesprogrammer, der specifikt går ud på at bibringe fiskere og offentligheden viden om bevarelsesprogrammer og restriktioner for hajer og rokker	Medlemsstaterne

Specifikt mål

At sikre, at direkte fiskeri efter hajer er bæredygtigt, og at hajbifangster ved andet fiskeri er ordentligt reguleret

<u>Mål</u>	<u>Niveau</u>	<u>Foranstaltning</u>	<u>Ansvarlig</u>	<u>Tidsplan</u>
At tilpasse fangster og fiskeriindsats til de disponible ressourcer med særligt fokus på højtprioriteret fiskeri og sårbare eller udryddelsestruede hajbestande	Fællesskabet	Begrænsning af eller forbud mod fiskeri i områder, der betragtes som følsomme for udryddelsestruede bestande – Yderligere begrænsning af fiskeriindsatsen for de relevante fiskerier	Kommis-sionen, Rådet og medlemsstaterne	Gradvis gennemførelse med henblik på at opnå konkrete resultater efter tre års anvendelse
	Fællesskabet og regionale fiskeriforvaltningsorganisationer	Indførelse af fangstbegrænsninger for bestande i overensstemmelse med rådgivningen fra ICES og de relevante RFFO'er. Indførelse af forbud mod ethvert udsmid af hajer på mellemlang til lang sigt og krav om, at alle fangster (inkl. bifangster) landes.	Kommis-sionen, Rådet, medlemsstaterne og RFFO'er	Gradvis gennemførelse

		<p>Uønskede bifangster af hajer, der har en chance for at overleve, skal sættes ud igen.</p> <p>Indførelse af større selektivitet for at reducere uønsket bifangst.</p> <p>Indførelse af tids- og områdemæssige fangstbegrænsninger i områder med stor forekomst af ungfisk og gydefisk, især for sårbare eller udryddelsestruede arter.</p> <p>Fremme af programmer og analyser med henblik på justering af fiskeriindsatsen på internationalt plan.</p> <p>Udarbejdelse af programmer for begrænsning af bifangster af hajararter, som af de relevante internationale organisationer betragtes som alvorligt udryddelsestruede eller udryddelsestruede.</p> <p>Etablering af et internationalt samarbejde gennem Bonnkonventionen og CITES med henblik på at kontrollere hajfiskeri og -handel.</p> <p>Undersøgelse af markedsmekanismernes mulige indvirkning på bevarelsesforanstaltninger, herunder for hajararter, som led i den løbende evaluering af den fælles markedsordning for fiskevarer og</p>		
--	--	--	--	--

		akvakulturprodukter.		
At minimere affald og udsmid fra hajfangster ved at kræve, at hajer, som har fået skåret finnerne af, skal beholdes om bord, og ved at styrke kontrolforanstaltningerne	Fællesskabet og regionale fiskeriforvaltningsorganisationer	<p>Bekræftelse af forbuddet mod fjernelse af hajfinner⁶. Der vil blive indført et generelt forbud mod at fjerne hajfinner om bord og mod at omlade eller lande hajfinner. Enhver undtagelse fra denne regel vil skulle behørigt og objektivt begrundes og dokumenteres, før medlemsstaterne udsteder en særlig tilladelse. Medlemsstaterne bør ikke udstede særlige tilladelser til fartøjer, som ikke opfylder denne betingelse.</p> <p>Eventuel revision af 5 %-reglen ved at kræve, at finernes vægt i intet tilfælde må overstige 5 % af de hajfangstens slagtevægt (renset og hovedskåret).</p> <p>Medlemsstater, der har opstillet og gennemført dataindsamlingsprogrammer, som viser, at denne procentsats kan forhøjes i visse tilfælde, kan forhøje den op til en procentsats, der svarer til 5 % af hajfangstens levende vægt.</p> <p>For EF-fartøjer, der har været fritaget for forpligtelsen til at lande hajer uden fjernede finner, genindførelse af kravet om, at hajfinner og hajkroppe skal landes samtidigt og i samme havn.</p>	Kommis-sionen, Rådet og medlems-staterne	Umiddelbar gennemførelse efter modtagelse af Rådets og Europa-Parlamentets konklusioner

⁶ Praksis, hvor finnerne skæres af hajerne, hvorefter resten af dyret smides ud igen.